

LBRIS

We know
books

HOMER

ΟΔΥΣΣΕΑ

ODYSSEIAS

Ediție bilingvă

*Traducere în metrul original
de GEORGE MURNU*

*Studiu introductiv și note
de D.M. PIPPIDI*

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
NOTA TRADUCĂTORULUI	35
Cântul / Ασμα I.....	42/43
Cântul / Ασμα II.....	78/79
Cântul / Ασμα III.....	108/109
Cântul / Ασμα IV.....	144/145
Cântul / Ασμα V.....	202/203
Cântul / Ασμα VI.....	238/239
Cântul / Ασμα VII.....	262/263
Cântul / Ασμα VIII.....	286/287
Cântul / Ασμα IX.....	326/327
Cântul / Ασμα X.....	364/365
Cântul / Ασμα XI.....	404/405
Cântul / Ασμα XII.....	448/449
Cântul / Ασμα XIII.....	480/481
Cântul / Ασμα XIV.....	512/513
Cântul / Ασμα XV.....	550/551
Cântul / Ασμα XVI.....	558/559
Cântul / Ασμα XVII.....	620/621
Cântul / Ασμα XVIII.....	662/663
Cântul / Ασμα XIX.....	692/693
Cântul / Ασμα XX.....	734/735
Cântul / Ασμα XXI.....	762/763

Cântul / Ασμα XXII.....	792/793
Cântul / Ασμα XXIII.....	826/827
Cântul / Ασμα XXIV.....	852/853
NOTE.....	889
GLOSAR	937

O, muză, cântă-mi mie pe bărbatul
Viteaz și iscusit, care-ntr-o vreme,
Când el cu măiestria lui făcuse
Pustiu din ziduri sfinte de la Troia,
5 Nemernici amar de ani pe lume
Și cunoscu pe drumul lui tot felul
De oameni, de orașe și de datini,
Și pătimi așa de mult pe mare
Silindu-se să scape de primejdii
10 Și înapoi să-și ducă pe tovarăși.
Dar tot la urmă nu putu pe-aceia
Să-i mântuie, oricât se străduise;
Pieriră din păcatul lor cu toții,
C-au lăcomit a ospăta, netoții,
15 Din boii sacri ai Soarelui, și-acesta
Deșert făcu întorsul lor acasă.
Din toate aceste spune-ne și nouă
Ceva, o, muză, fiică de-a lui Joe.
Vitejii toți ceilalți care scăpară
20 Pe mare și-n război de cruda moarte
Acum erau acasă. Doar Ulise,
Deși cu dor de țară și soție,
Oprit era-ntr-o peșteră-adâncată
De a zânelor frunțașă, închinată,
25 Calipso care-a vrut bărbat să-i fie.
Dar când rotirea vremilor aduse
Și ziua-n care zeii sorociră
Întorsul lui la insula Itaca,
El nici atunci nu fu scutit de lupte
30 Și chiar între ai lui. De-aceia zeii
Se îndurară toți, afară numai
De-al mării domn Neptun, care pe dânsul
Grozav fu îndârjit pân' la sositul
În țara lui. Ci-n vremea asta zeul

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
 οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
 πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄδιπρο ἀψεν
 ἠρώων, αὐτοὺς δ' ἐλώρια τεύχε κύνεσσιν
 οἴωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
 5 ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
 Ἄτρεδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.
 Τίς τάρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
 Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὃ γὰρ βασιλῆῃ χολωθείς
 10 νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὄρσε κακῆν, ὀλέκοντο δ' λαοί,
 οὔνεκα τὸν Χρῦσῆν ἠτίμασεν ἀρητῆρα
 Ἄτρεδης· ὃ γὰρ ἦλθε θεῶν ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
 λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
 στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
 15 χρυσέῳ ἀνὰ σκῆπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοῦς,
 Ἄτρεδα δ' μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν·
 Ἄτρεδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,
 ὕμῃν μιν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὐδ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
 20 παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι,
 ἀζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα.
 Ἔνθ' ἄλλοι μιν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
 ἀλλ' οὐκ Ἄτρεδη Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ,
 25 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε·
 μή σε γέρον κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κικεῖω
 ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὐτίς ἰόντα,
 μή νύ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο·
 30 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργετι ἡλόθῃ πάτρης
 ἰστὸν ἐποικομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·
 ἀλλ' ἴθι μή μ' ἐρέθιζε σαώτερος ὣς κε νέηαι.
 Ὡς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὃ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ·
 βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·

- 35 Era plecat departe, la poporul
Etiopian ce stă la capul lumii
Și e-mpărțit în două, într-o parte
Locuitori spre răsărit și de alta
Spre-apus de soare. Acolo zeul
- 40 Se duse să ia parte la un praznic
De-o sută de berbeci și boi. Și-n vreme
Ce-acolo petrecea în ospete
Ceialți nemuritori la Joe-n sală
Se strânseră-n Olimp, la sfat cu toții.
- 45 Întâi și-ntâi Părintele-omenirii
Și-al zeilor luă-ntre ei cuvântul
Gândind la soarta lui Egist măritul,
Ucis de tânărul Orest, vestitul
Lui Agamemnon fiu, și zise: „Vai mie,
- 50 Cum oamenii mereu pe zei defaimă!
Și-nchipuie că de la noi vin toate
Necazurile lor, ci dâștii singuri
Cu-a lor păcate și-nrăiesc ursita.
Așa Egist acum, în ciuda soartei,
- 55 Luă-n căsătorie pe femeia
Lui Agamemnon și-i ucise soțul
La-ntoarcerea din Troia, și el totuși
Știa năprasna ce urma să fie,
Căci noi îi trimisesem pe-al lui Argus
- 60 Uciător pânduț, pe zeul Hermes,
Și-l prevestise el să nu-l omoare
Și nici să-i ia soția, căci Oreste
Pe-Atrid va răzbuna, când va fi mare
Și jindui-va țara lui pierdută.
- 65 Dar sfatul bun el nu vru să-i asculte
Și toate acum și le plăti grămadă.”
Grăi Minerva cea cu ochi albaștri:
„Părinte al nostru, tu, Saturniene,
Mai mare peste domnitorii lumii

35 πολλά δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἠῤῥᾶθ' ὃ γεραῖος
 Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·
 κλυθί μευ ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας
 Κίλλάν τε ζαθέην Τενέδοιό τε φι ἀνάσσεις,
 40 Σμινθεῦ εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
 ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πύονα μηρί' ἔκηα
 ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τὸ δέ μοι κρήνον ἐέλδωρ·
 τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.
 Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
 βῆ δ' κατ' Οὐλύμποιο καρῆνων χωόμενος κῆρ,
 45 τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην·
 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὁ στοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο,
 αὐτοῦ κινηθέντος· ὃ δ' ἦ ε νυκτὶ εἰοικῶς.
 ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε·
 δεινὴ δ' κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο·
 50 οὐρῆας μ ν πρῶτον ἐπῶχετο καὶ κύνας ἀργούς,
 αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἔχεπευκ ς ἐφίεις
 βάλλ' αἰεὶ δ' πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.
 Ἐννήμαρ μ ν ἀνὰ στρατὸν ὥχετο κῆλα θεοῖο,
 τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορῆν δ' καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
 55 τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·
 κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.
 οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τε γένοντο,
 τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 Ἄτρε δη νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὁ ὦ
 60 ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,
 εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς·
 ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείοιμεν ἢ ἱερῆα
 ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν,
 ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχάσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
 65 εἴ ταρ ὅ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται ἠδ' ἐκατόμβης,
 αἴ κέν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων
 βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λιογὸν ἀμῦναι.
 Ἦτοι ὅ γ' ὥς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
 Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,

- 70 Egist încalte-avu o moarte dreaptă;
Așa să piară păcătoși ca dânsul!
Dar pieptul mi se sfâșie de jale
Gândindu-mă la bietul, înțeleptul
Ulise, care-acum de multă vreme
- 75 Tot suferă nenorociri departe
De dragii lui, pe la mijlocul mării,
Într-un ostrov silhuiu, bătut de valuri,
Pe unde șade zâna cea născută
Din Atlas cel avan, care cunoaște
- 80 Adâncurile mărilor și singur
Proptește stâlpii nalți ce poartă cerul
De la pământ. Copila-acestui Atlas
Cu sila-l ține-acasă de tot plânge
Nenorocitul, și-l descântă-ntr-una
- 85 Cu vorbe blânde, dulci și mângâioase
Doar va putea să-și uite de Itaca.
Dar el ar vrea măcar și fum să vadă
Ieșind din vatra lui, și-apoi să moară.
Tu însă stai cu inima-mpietrită,
- 90 Olimpiene. Nu-ți făcea pe voie
Cu jertfele-i Ulise-n larga Troie
La tabără-ntre-ahei lângă corăbii?
De ce l-ai urgisit așa pe dânsul?”
Dar Joe furtunosul îi răspunse:
- 95 „Ce vorbă ți-a scăpat din paza gurii,
Copila mea? Cum pot uita vreodată
Pe acel dumnezeiesc Ulise care
E omul cel mai chibzuit și-aduse
Prisos de jertfe zeilor din slavă?
- 100 Neptun, el singur, cutremurătorul,
I-amar pornit asupra lui; nu-l iartă
Că de-al lui ochi orbi pe uriașul
Ciclop, pe Polifem, cel mai puternic
Din toți ciclopii, odrăslit din fiica

- 70 ὃς ἤδη τά τ' ἔόντα τά τ' ἔσσόμενα πρό τ' ἔόντα,
καὶ νήεσσ' ἠγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω
ἦν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
ὃ σφιν ἐν φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
ὦ Ἀχιλεῦ κέλεαί με Δι φίλε μυθήσασθαι
- 75 μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος·
τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὄμοσον
ἦ μὲν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξῃν·
ἦ γὰρ ὁ οἶμαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἀργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί·
- 80 κρείσσω γὰρ βασιλεὺς ὅτε χάσεται ἀνδρὶ χέρη·
εἴ περ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσῃ,
ἐν στήθεσσι ἐοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
- 85 θαρσήσας μάλα εἶπε θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα·
οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα Δι φίλον, ᾧ τε σὺ Κάλχαν
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χειῖρας ἐποίσει
- 90 συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἶπης,
ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι.
Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ἠΐδα μάντις ἀμύμων·
οὐ ταρ ὅ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὐδ' ἑκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων,
- 95 οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα,
τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἑκηβόλος ἠδ' ἔτι δώσει
οὐδ' ὅ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει
πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἑκατόμβην
- 100 ἐς Χρῦσῃν· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν.
Ἦτοι ὅ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔξετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
ἦρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ', ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐκτῆν·

- 105 Lui Forchis, domn al mării, de zeița
Toosa, care-n fundul unei peșteri
Trăise cu Neptun împreună.
De-atunci Neptun nu-l pierde pe Ulise,
Ci-l poartă-n veci departe de-a lui țară.
- 110 Dar noi să chibzuim aici cu toții,
Să mijlocim întorsul lui Ulise.
Se va dezmânia Neptun la urmă,
Doar nu va cuteza el, unul singur,
Să deie piept cu toți nemuritorii.”
- 115 Adaoase sclipind din ochi Minerva:
„Părinte-al nostru, tu, Saturniene,
Mai mare peste domnitorii lumii,
E bine, dacă zeilor le place
Întoarcerea napoi a lui Ulise,
- 120 Pe vestitorul Hermes să-l trimitem
Să spună zânei cea cu mândre plete
Nenfrânta noastră vrere, ca Ulise
Prea-mult-pățitul să se întoarne-acasă.
Eu mă răped la insula Itaca
- 125 Spre a-ndemna și-mbărbăta mai tare
Pe Telemah, feciorul lui Ulise,
Să cheme pe ahei la adunare,
S-alunge el pe toți ai Penelopei
Obraznici peșitori cari avuția-i
- 130 Părăduie și cu nemiluita
Înjunghe oi și boi cornaci și dugleși,
Benchetuind mereu. Apoi pe dânsul
La Sparta-l voi petrece și la Pilos,
Orașul nisipos, să-ntrebe acolo;
- 135 Poate-ar afla ceva despre întorsul
Iubitului său tată, și-ntre oameni
Umblând ar dobândi el bună vază.”
Așa vorbește Palas și încalță
Sandale dalbe veșnice de aur,

- 105 Κάλχαντα πρώτιστα κάκ' ὄσσόμενος προσέειπε·
μάντι κακῶν οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγγυον ε πας·
αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
ἐσθλὸν δ' οὔτέ τί πω ε πας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας·
καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
- 110 ὡς δὴ τοῦδ' ἔνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τεύχει,
οὔνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηδος ἀγλά' ἄποινα
οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ ῥα Κλυταιμνήστρης προβέβουλα
κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἔθέν ἐστι χερειών,
- 115 οὐδέμας οὐδ' φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτέ τι ἔργα.
ἀλλὰ καὶ ὧς ἐθέλω δόμεναι πάλιν εἰ τό γ' ἄμεινον·
βούλομ' ἐγὼ λαὸν σῶν ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι·
αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσατ' ὄφρα μὴ ο ος
'Αργείων ἀγέραςτος ἔω, ἐπεὶ οὐδ' ἔοικε·
- 120 λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἄχιλλεύς·
'Ατρεδη κύνιστε φιλοκτεανώτατε πάντων,
πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;
οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήα κείμενα πολλὰ·
- 125 ἀλλὰ τὰ μν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
ἀλλὰ σὺ μν νῦν τήνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
τριπλῆ τετραπλῆ τ' ἀποτείσομεν, αἳ κέ ποθι Ζεὺς
δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἔξαλαπάξαι.
- 130 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
μὴ δ' οὕτως ἀγαθὸς περ ἐὼν θεεῖκελ' Ἄχιλλεῦ
κλέπτε νόω, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
ἢ ἐθέλεις ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἔμ' αὐτως
ἦσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι;
- 135 ἀλλ' εἰ μν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ
ἄρσαντες κατὰ θυμὸν ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
εἰ δέ κε μὴ δώωσιν ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι
ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
ἄξω ἐλών· ὃ δέ κεν κεχολώσεται ὄν κεν ἴκωμαι.

- 140 Cu care ea se poartă tot ca vântul
Pe apă, pe uscat fără hotare.
Și-apucă arma-i cea cu bold de-aramă
O sulică vârtoasă, grea și mare,
Cu care cete de voinici doboară
- 145 Când ea, născuta din puternic tată,
S-avântă-asupra lor înverșunată.
Și năvălind de pe Olimp se duse
Și la Itaca se opri-n cetate,
Pe prag la poarta curții lui Ulise.
- 150 Cu lancea-n mână ea părea că-i Mentos,
Al casei vechi prieten, domnitorul
Poporului din Tafos. Dete-acolo
De pețitorii cei trufași. Pe prispă
Cu toții petreceau la joc cu zarul
- 155 Șezând pe piei de boi uciși de dânșii.
În jurul lor stăteau, slujindu-i, crainici
Și harnici slujitori; de o parte unii
Amestecau cu apă-n oluri vinul,
Ceilalți spălau la mese cu bureții
- 160 Și le-așezau naintea lor în pripă
Și împărțeau la toți belșug de carne.
Pe oaspe-l vede Telemah întâiul
De unde sta-ntre pețitori, cu suflet
Îndurerat, gândind de-ar fi să-i vie
- 165 Cumva viteazul tată, din palatu-i
Să-mprăstie pe pețitori, să-și ieie
Din nou domnia și stăpân să fie
Pe-averea lui. Și cum sta el pe gânduri
Așa-ntre pețitori, zări pe zâna
- 170 Și-ntins la poartă merse plin de ciudă,
Că mult stătuse nepoftit străinul,
S-apropie și-l apucă de mână
Și sulică-i primind, îi zise astfel:
„Noroc și bun sosit la noi, străine!

- 140 ἄλλ' ἦτοι μ ν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις,
νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλα δῖαν,
ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδ ς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
θειόμεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρῦση δα καλλιπάρηον
βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουλευφόρος ἔστω,
145 ἧ Αἴας ἧ Ἰδομενεὺς ἧ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἧ σὺ Πηλεῖδη πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
ὄφρ' ἦμιν ἐκάεργον ἰλάσσειαι ἱερά ρέξας.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
ὦ μοι ἀναιδείην ἐπιειμένε κερδαλέοφρον
150 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πείθηται Ἀχαιῶν
ἧ ὁδὸν ἐλθέμεναι ἧ ἀνδράσιν φι μάχεσθαι;
οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον αἰχμητῶν
δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἴτιοί εἰσιν·
οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδ μ ν ἵππους,
155 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐριβόλακι βωτιανείρῃ
καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἧ μάλα πολλὰ μεταξὺ
οὔρεά τε σκίοντα θάλασσά τε ἠχήμεσσα·
ἀλλὰ σοὶ ὦ μέγ' ἀναιδ ς ἄμ' ἐσπόμεθ' ὄφρα σὺ χαίρης,
τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω σοί τε κυνῶπα
160 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις·
καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
ὦ ἔπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
οὐ μ ν σοί ποτε σὸν ἔχω γέρας ὀππότη' Ἀχαιοὶ
Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πτολίεθρον·
165 ἀλλὰ τὸ μ ν πλεῖον πολυάκος πολέμοιο
χεῖρες ἐμαὶ διέπουσ'· ἀτὰρ ἦν ποτε δασμὸς ἴκηται,
σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων.
νῦν δ' ε μι Φθίην δ', ἐπεὶ ἧ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
170 οἴκαδ' ἴμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' ὀ ω
ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
φεῦγε μάλ' εἴ τοι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ' ἔγωγε
λίσσομαι εἴνεκ' ἐμεῖο μένειν· πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι

- 175 Poftim la masă-ntâi și-apoi vei spune
Nevoia ce te-aduse.” Așa grăindu-i,
Porni-nainte și-l urmă Minerva.
Când amândoi intrară-n casa mare,
La stâlpu-nalt se duse el și lancea
- 180 O strânse-n toc frumos cioplit, pe unde
Erau și alte suliți, o grămadă,
Lăsate de Ulise, și pe zâna
O duse și-o pofti aci să șadă
Pe scaun învelit c-o frumusețe
- 185 De lăicer cu feluri de podoabe,
Cu scăunaș de răzimat picioare,
Și-apropie de dânsa pentru sine
Un scaun împestrit. Stătu departe
De pețitori, ca nu cumva străinul,
- 190 De zarvă supărat între obraznici,
La masa lui nemulțumit să fie
Și mai deoparte dânsul pe-ndelete
Să-ntrebe despre dusul său părinte.
Aduse apă de spălat pe mână
- 195 O fată, în frumos ibric de aur,
Pe un lighean de-argint, ca să se spele
Și-ntinse-o masă bine geluită.
Apoi cinstita chelăriță-aduse
Și-i dete pâne și bucate multe
- 200 Și-l omeni cu tot ce-aveau păstrate.
Și-un bucătar aduse-apoi friptura
De carne felurită și mai puse
Pe lângă ei câte-un pocal de aur
Și un paharnic se purta pe-aproape
- 205 Și vin le mai turna amândurora.
Intrară-apoi și pețitorii mândri,
Pe rând șezură-n scaune și-n jețuri,
Iar slujitorii apă le turnară
Pe mâini ca să se spele; în panere

- 175 οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δ μητίετα Ζεύς.
ἔχθιστος δέ μοί ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων
αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε·
εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεός που σοὶ τό γ' ἔδωκεν·
οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι
- 180 Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὦδε·
ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρῦση δα Φοῖβος Ἀπόλλων,
τὴν μ ν ἐγὼ σὺν νη τ' ἐμῆ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι
πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βριση δα καλλιπάρηρον
- 185 αὐτὸς ἰὼν κλισίην δ τὸ σὸν γέρας ὄφρ' εὐ εἰδήης
ὄσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέη δ καὶ ἄλλος
σον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθῆμεναι ἄντην.
Ὡς φάτο· Πηλεωνὶ δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἦτορ
στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν,
ἢ ὅ γε φάσγανον ὄξυ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
- 190 τοὺς μ ν ἀναστήσειεν, ὃ δ' Ἄτρε δην ἐναρίζοι,
ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
ἦος ὃ ταῦθ' ὤρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθήνη
- 195 οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε·
στή δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δ κόμης ἔλε Πηλεωνα
οἴω φαινομένη τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο·
θάμβησεν δ' Ἀχιλεὺς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
- 200 Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινὴ δέ οἱ ὄσσε φάνανθεν·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
τίπτ' αὐτ' αἰγιόχοιο Διὸς τέκος εἰλήλουθας;
ἦ ἴνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἄτρε δαο;
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δ καὶ τελέεσθαι ὁ ω·
- 205 ἦς ὑπεροπλίησι τάχ' ἂν ποτε θυμόν ὀλέσση.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος, αἴ κε πίθαι,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε·